

med andre indsatte, ligesom arrestanter og straffasø- neri i nogle tilfælde efter eget ønske anbringes i isolation, fordi de pågældende ikke ønsker kontakt med medindsatte (frivillig isolation).

Dette lovforslag angår den isolation, der sker efter rettens bestemmelse med hjemmel i retsplejelovens §§ 770 a-770 c. Dvs. isolation, der iværksættes under sigtedes varetægtsfængsling og har til formål at forhindre, at den sigtede - trods varetægtsfængslingen - modvirker eller vanskeliggør opklaringen og forfølg- ningen i sagen. Sigtede kan f.eks. modvirke eller vanskeliggøre efterforskningen ved at true vidner, ved at træffe aftaler om urigtige forklaringer med vidner eller medsigtede, ved at advare eller påvirke andre eller ved at få dem til at fjerne spor og lignende.

Baggrunden for at anvende varetægtsfængsling i isolation efter retsplejelovens § 770 a-770 c er således hensynet til strafforfølgningen. I nogle straffesager er muligheden for at gennemføre en efterforskning og en rigtig pådømmelse af sagen afhængig af, at det i kortere eller længere tid er muligt at afskære sigtede fra kontakt med medsigtede, vidner eller andre. Aftaler om at afgive urigtige, samstemmende forklaringer over for politiet og i retten eller bistand til at fjerne eller ødelægge spor kan gøre det umuligt at strafforfølge de pågældende.

2.2. Strafferetsplejeudvalgets betænkninger og isolationsundersøgelsen

Strafferetsplejeudvalget afgav den 20. august 1998 betænkning nr. 1358/1998 om varetægtsfængsling i isolation. Denne betænkning er den tredje betænk- ning, udvalget har afgivet om dette emne, idet Justits- ministeriet allerede i 1982 anmodede Strafferetspleje- udvalget om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om isolation af varetægtsarrestanter. Baggrunden for den- ne anmodning var, at der under drøftelser i Folketin- get var bred tilslutning til et ønske om gennem lovænd- ringe at begrænse anvendelsen af isolation.

Med *betænkning nr. 975/1983 om isolation af vare- tægtsarrestanter* afgav Strafferetsplejeudvalget sin udtalelse med udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven. Udvalget bemærkede samtidig, at man på grund af den tidsramme, der var tilmålt udvalget til behandlingen af spørgsmålet, ikke havde haft mulig- hed for at foretage alle de undersøgelser, der var øn- skelige. Dette gjaldt navnlig visse lægelige og statisti- ske undersøgelser samt undersøgelser af retstilstanden i andre europæiske lande end de nordiske.

Ved lov nr. 299 af 6. juni 1984 blev der gennemført ændringer i retsplejelovens regler om isolation af vare- tægtsarrestanter på grundlag af bet. 975/1983. Der

henvises til Folketingstidende 1983-84 (2. samling), forhandlingerne, sp. 934-937, 1683-1741, 6778-6803 og 7084-7085, tillæg A, sp. 1623-1652, tillæg B, sp. 993-1008 og 1117-1118, samt tillæg C, sp. 553-556.

Under behandlingen af et privat lovforslag den 11. april 1989 om ændring af retsplejeloven (isolation) drøftede Folketinget spørgsmålet om en ændring af isolationsbestemmelserne fra 1984. Der var under for- handlingerne almindelig tilslutning til, at reglerne om isolation påny forelagdes Strafferetsplejeudvalget. Der henvises til Folketingstidende 1988-89, forhand- lingerne, sp. 8551-8572.

På denne baggrund anmodede Justitsministeriet den 18. maj 1989 Strafferetsplejeudvalget om at fortage en gennemgang og vurdering af de gældende bestem- melser om isolationsanbringelse. Udvalget blev i den forbindelse anmodet om at indhente oplysninger om retstilstanden på området i andre lande.

Der var i Strafferetsplejeudvalget enighed om, at en egentlig videnskabelig undersøgelse af de eventuelle psykiske skadevirkninger af isolationsanbringelse under varetægtsfængsling måtte tilvejebringes for at give udvalget et tilstrækkeligt fyldestgørende grund- lag for at kunne vurdere behovet for lovændringer på området.

Justitsministeriet tiltrådte Strafferetsplejeudvalgets opfattelse, og den 17. september 1990 meddelte Fol- ketingets Retsudvalg sin tilslutning til, at der blev iværksat en undersøgelse som foreslået.

Strafferetsplejeudvalget tog herefter initiativ til at iværksætte en sådan videnskabelig undersøgelse af de eventuelle psykiske skadevirkninger af isolations- fængsling. Undersøgelsen blev delt op i to principielt forskellige dele. En forløbsundersøgelse, hvis formål var at vurdere de psykiske helbredsfunktioner under forløbet af varetægtsfængsling, og en indlæggelsesun- dersøgelse, hvis formål var at vurdere indlæggelsesri- sikoen for varetægtsarrestanter i isolation og ikke-iso- lation. Endvidere planlagdes en efterundersøgelse til belysning af længerevarende eller sent opståede skæ- der.

Resultaterne af undersøgelserne er offentliggjort i 2 rapporter: »Isolationsundersøgelsen« (1994) og »Efterundersøgelsen« (1997).

I rapporten »Isolationsundersøgelsen« fra 1994 er undersøgelsens konklusion sammenfattet således:

»Undersøgelsen viser, at den psykiske helbredstil- stand for ikke-isolerede bedres under forløbet af vare- tægtsfængslingen. De isolerede forbliver uændrede i den periode, de er isolerede, men også deres belast- ningsgrad reduceres ved overgang fra isolation til ikke-isolation. De isolerede har større sandsynlighed